

Dosarul nr. 3ra-21/19

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani (jud. M. Murguleț)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Panov, L. Pruteanu, Iu. Cotruță)

DECIZIE

23 ianuarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Șupreme de Justiție

În componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Mariana Pitic
Tamara Chișca-Doneva
Iurie Bejenaru
Maria Ghervas
Nicolae Craiu

examinând recursul declarat de către Gheorghe Străisteanu,

în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de către Gheorghe Străisteanu împotriva Serviciului Fiscal de Stat cu privire la constatarea încălcării drepturilor sale la informație și la examinarea cererii în termenul stabilit de lege, obligarea examinării cererii și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 20 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de către Gheorghe Străisteanu, a fost admis apelul declarat de către Serviciul Fiscal de Stat, a fost casată hotărârea din 02 martie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani și a fost emisă o nouă hotărâre cu privire la respingerea acțiunii,

constată:

La data de 23 octombrie 2018 Gheorghe Străisteanu a depus cerere de chemare în judecată împotriva Serviciului Fiscal de Stat cu privire la constatarea încălcării drepturilor sale la informație și la examinarea cererii în termenul stabilit de lege, obligarea examinării cererii și repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, la data de 23 septembrie 2017, prin intermediul poștei electronice, în baza Legii privind accesul la informație, a expediat la adresa pârâtului - mail@fisc.md o cerere, prin care a solicitat să fie informat, în termenul stabilit de lege, dacă cererea din 13 septembrie 2017 a fost recepționată, care este data și numărul de înregistrare a cererii, care a fost motivul refuzului de a-i confirma data și numărul de înregistrare a cererii enunțate și de ce

angajații Serviciului Fiscal de Stat încalcă grav Legea nr. 91 din 29 mai 2014 privind semnătura electronică și documentul electronic.

A menționat că, conform mesajului extras din poșta sa electronică - străisteanugheorghe@gmail.com, Serviciul Fiscal de Stat a recepționat cererea sa la poșta electronică în aceeași zi, 23 septembrie 2017, ora 15.47.

A susținut că, au trecut 31 de zile de la data expedierii și recepționării cererii din 23 septembrie 2017, însă răspuns la cererea sa nu a primit și informația solicitată nu i-a fost furnizată.

A considerat că, reieșind din prevederile legislației în vigoare, pârâtul i-a încălcat grav dreptul la informație și dreptul la examinarea cererii din 23 septembrie 2017 în termenul stabilit de lege.

A relevat că, în temeiul Legii privind accesul la informație, Legii contenciosului administrativ și Codului civil, pârâtul urmează să-i repare prejudiciul moral cauzat prin neexaminarea cererii din 23 septembrie 2017.

A mai relevat că, informația solicitată era necesară pentru a fi prezentată în instanța de judecată, în altă cauză de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă împotriva Serviciului Fiscal de Stat.

A solicitat constatarea încălcării dreptului său la informație și dreptului la examinarea cererii din 23 septembrie 2017 în termenul stabilit de lege, obligarea pârâtului de a examina cererea sa din 23 septembrie 2017 în strictă conformitate cu prevederile legislației în vigoare și de a-i prezenta informația solicitată și încasarea de la pârât a sumei de 7300 de lei, cu titlu de prejudiciu moral.

Prin hotărârea din 02 martie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani a fost admisă parțial acțiunea depusă de către Gheorghe Străisteanu, a fost constatat faptul încălcării dreptului lui Gheorghe Străisteanu la accesul la informație și a dreptului la examinarea cererii din 23 septembrie 2017, adresate Serviciului Fiscal de Stat și a fost obligat Serviciul Fiscal de Stat să examineze cererea lui Gheorghe Străisteanu din 23 septembrie 2017, în termen de 15 zile din data în care prezenta hotărâre devine irevocabilă. În rest acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia din 20 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de către Gheorghe Străisteanu, a fost admis apelul declarat de către Serviciul Fiscal de Stat, a fost casată hotărârea primei instanțe și a fost emisă o nouă hotărâre, prin care acțiunea a fost respinsă.

La data de 30 octombrie 2018 Gheorghe Străisteanu a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe în partea respingerii pretenției cu privire la repararea prejudiciului moral și pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri cu privire la admiterea acestei pretenții.

În motivarea recursului a indicat că, decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe în partea reparării prejudiciului moral sunt ilegale

A menționat că, instanța de apel a concluzionat că, informația solicitată de către el nu cade sub incidența prevederilor Legii privind accesul la informație, deoarece informația solicitată nu este o informație oficială.

A susținut că, instanța de apel a interpretat eronat art. 6 din Legea privind accesul la informație, care stipulează expres că, drept documente purtătoare de informații sunt considerate orice hârtie sau alt material pe care există un înscris, orice alt înregistrator de informație apărut ca rezultat al progresului tehnic.

A afirmat că, există decizii irevocabile emise de Curtea Supremă de Justiție pe cauze similare, prin care acțiunile sale au fost admise.

A relevat că, informația solicitată era necesară pentru a fi prezentată instanței de judecată în alt dosar civil.

A considerat că, instanțele ierarhic inferioare urmau să admită pretenția cu privire la repararea prejudiciului moral, or, prin acțiunile ilegale ale intimatului i-a fost cauzat prejudiciu moral.

A declarat că, mărimea prejudiciului moral solicitat este cu mult mai mică decât mărimea sumelor acordate de Curtea Europeană pentru Drepturile Omului în cauze similare împotriva Republicii Moldova.

La data de 23 iunie 2018 Serviciul Fiscal de Stat a depus referință, prin care a solicitat respingerea recursului și menținerea deciziei instanței de apel.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) Codul de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 18 decembrie 2018 a considerat recursul admisibil și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe în partea respingerii pretenției cu privire la repararea prejudiciului moral și pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri cu privire la admiterea parțială a acestei pretenții, iar în rest menținerea hotărârii primei instanțe din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Pe parcursul examinării cauzei s-a constatat că, la data de 10 septembrie 2017 Gheorghe Străisteanu, prin intermediul poștei electronice, în baza Legii privind accesul la informație, a expediat la adresa Serviciului Fiscal de Stat - mail@fisc.md o cerere, prin care a solicitat să fie informat, în termenul stabilit de lege, dacă cererea din 13 septembrie 2017 a fost recepționată, care este data și numărul de înregistrare a cererii, care a fost motivul refuzului de a-i confirma data și numărul de înregistrare a cererii enunțate și de ce angajații Serviciului Fiscal de Stat încalcă grav Legea nr.91 din 29 mai 2014 privind semnătura electronică și documentul electronic.

În cererea din 10 septembrie 2017 Gheorghe Străisteanu a invocat că, la data de 13 septembrie 2017 a expediat prin intermediul poștei electronice mail@fisc.md o cerere, prin care a solicitat să fie informat, în termenul stabilit de lege, dacă Serviciul Fiscal de Stat este dispus să execute benevol hotărârea din 13 septembrie

2017 a Judecătorei Chişinău, sediul Buiucani sau să o conteste în instanţa de apel, iar în cazul în care este dispus să depună cerere de apel împotriva hotărârii judecătoreşti enunţate, să fie informat despre data şi numărul de înregistrare a cererii de apel.

De asemenea, s-a constatat că, Serviciul Fiscal de Stat a recepţionat cererea lui Gheorghe Străisteanu la poştă electronică în aceeaşi zi, 23 septembrie 2017, ora 15.47, fapt ce rezultă din extrasul web din 23 septembrie 2017.

Înaintând prezenta cerere de chemare în judecată, Gheorghe Străisteanu a solicitat constatarea încălcării dreptului său la informaţie şi dreptului la examinarea cererii din 23 septembrie 2017 în termenul stabilit de lege, obligarea Serviciului Fiscal de Stat de a examina cererea sa din 23 septembrie 2017 în strictă conformitate cu prevederile legislaţiei în vigoare şi de a-i prezenta informaţia solicitată şi încasarea de la Serviciul Fiscal de Stat a sumei de 7300 de lei, cu titlu de prejudiciu moral.

Prima instanţă, fiind investită cu judecarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia temeiniciei parţiale a acţiunii, constatând faptul încălcării dreptului lui Gheorghe Străisteanu la accesul la informaţie şi a dreptului la examinarea cererii din 23 septembrie 2017, adresate Serviciului Fiscal de Stat şi obligând Serviciul Fiscal de Stat să examineze cererea lui Gheorghe Străisteanu din 23 septembrie 2017, în termen de 15 zile din data în care prezenta hotărâre devine irevocabilă, în rest respingând acţiunea ca fiind neîntemeiată.

Ulterior, instanţa de apel, fiind investită cu judecarea apelurilor declarate de către Gheorghe Străisteanu şi Serviciul Fiscal de Stat, a ajuns la concluzia netemeiniciei apelului declarat de către Gheorghe Străisteanu şi temeiniciei apelului declarat de către Serviciul Fiscal de Stat, casând hotărârea primei instanţe şi pronunţând o nouă hotărâre, prin care a respins acţiunea.

Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ lărgit al Curţii Supreme de Justiţie, analizând materialele anexate la dosar, în coraport cu legislaţia în vigoare ce guvernează raportul juridic litigios, a ajuns la concluzia că, soluţia dată de către instanţa de apel este greşită.

Conform art. 4 alin. (1) din Legea nr. 982-XIV din 11 mai 2000 privind accesul la informaţie, oricine, în condiţiile prezentei legi, are dreptul de a căuta, de a primi şi de a face cunoscute informaţiile oficiale.

Art. 5 alin. (1) şi (2) din Legea enunţată prevede că, subiecţi sunt furnizorul de informaţii şi solicitantul informaţiei. Furnizori de informaţii, adică posesori ai informaţiilor oficiale, obligaţi să le furnizeze solicitanţilor în condiţiile prezentei legi, sunt autorităţile publice centrale şi locale - autorităţile administraţiei de stat, prevăzute în Constituţia Republicii Moldova şi anume: Parlamentul, Preşedintele Republicii Moldova, Guvernul, administraţia publică, autoritatea judecătorească; instituţiile publice centrale şi locale - organizaţiile fondate de către stat în persoana autorităţilor publice şi finanţate de la bugetul de stat, care au ca scop efectuarea atribuţiilor de administrare, social-culturale şi altor atribuţii cu caracter necomercial; persoanele fizice şi juridice care, în baza legii sau a contractului cu autoritatea publică ori instituţia publică, sunt abilitate cu gestionarea unor servicii publice şi

culeg, selectează, posedă, păstrează, dispun de informații oficiale, inclusiv de informații cu caracter personal.

Conform art. 11 alin. (1) pct. 2)-4) din aceeași Lege, furnizorul de informații, în conformitate cu competențele care îi revin, este obligat să garanteze liberul acces la informație, să respecte limitările accesului la informație, prevăzute de legislație, în scopul protejării informației confidentiale, vieții private a persoanei și securității naționale și să respecte termenele de furnizare a informației, prevăzute de lege.

Art. 16 alin. (1) din Legea enunțată prevede că, informațiile, documentele solicitate vor fi puse la dispoziția solicitantului din momentul în care vor fi disponibile pentru a fi furnizate, dar nu mai târziu de 15 zile lucrătoare de la data înregistrării cererii de acces la informație.

Din materialele dosarului rezultă că, Serviciul Fiscal de Stat nu a expediat în adresa lui Gheorghe Străisteanu, în termenul stabilit de lege, un răspuns la cererea din 23 septembrie 2017.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ține să menționeze că, sunt neîntemeiate argumentele intimatului, reținute și de instanța de apel, precum că, informația solicitată de către recurent nu reprezintă o informație oficială în sensul Legii privind accesul la informație. Or, conform art. 6 alin. (1) din Legea privind accesul la informație, informații oficiale sunt considerate toate informațiile aflate în posesia și la dispoziția furnizorilor de informații, care au fost elaborate, selectate, prelucrate, sistematizate și/sau adoptate de organe ori persoane oficiale sau puse la dispoziția lor în condițiile legii de către alți subiecți de drept.

Prin urmare, instanța de recurs conchide că, prima instanță temeinic și legal a constatat faptul încălcării dreptului lui Gheorghe Străisteanu la accesul la informație și a dreptului la examinarea cererii din 23 septembrie 2017, adresate Serviciului Fiscal de Stat și a obligat Serviciul Fiscal de Stat să examineze cererea lui Gheorghe Străisteanu din 23 septembrie 2017 în termen de 15 zile din data în care prezenta hotărâre devine irevocabilă.

Cu referire la pretenția cu privire la repararea prejudiciului moral, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție relevă următoarele.

Conform art. 24 din Legea privind accesul la informație, în funcție de gravitatea efectelor pe care le-a avut refuzul nelegitim al funcționarului public, responsabil pentru furnizarea informațiilor oficiale, de a asigura accesul la informația solicitată, instanța de judecată decide aplicarea unor sancțiuni în conformitate cu legislația, repararea prejudiciului cauzat prin refuzul nelegitim de a furniza informații sau prin alte acțiuni ce prejudiciază dreptul de acces la informații, precum și satisfacerea neîntârziată a cererii solicitantului.

Totodată, conform art. 1422 alin. (1) din Codul civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc.

Conform art. 1423 din Codul civil, mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate.

Astfel, la examinarea pretenției cu privire la repararea prejudiciului moral, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că, unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, iar compensația trebuie să prezinte o justă și integrală despăgubire.

În temeiul Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, acest criteriu se traduce prin necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit.

Respectiv, fiecare persoană, care pretinde că a suferit, este în drept să-și estimeze prejudiciul adus, dar numai instanța de judecată este împuternicită de lege să aprecieze cuantumul prejudiciului moral, conducându-se de noțiunea reparării rezonabile, de circumstanțele cazului concret, de personalitatea părților.

Prin urmare, instanța de recurs, ținând cont de circumstanțele cauzei, pretențiile invocate, complexitatea cauzei, comportamentul părților, conduita furnizorului de informație și de importanța procesului pentru recurent-reclamant, consideră că, suma de 200 de lei, cu titlu de prejudiciu moral, este echitabilă suferințelor suportate de către Gheorghe Străisteanu, nefiind excesivă pentru intimat, dar care concomitent nu poate constitui un venit nejustificat.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că, suma în mărime de 7300 de lei, solicitată de către recurent cu titlu de prejudiciu moral, este una exagerată și nejustificată, or, la stabilirea cuantumului despăgubirilor se impune prin necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit, să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie venituri nejustificative.

Astfel, concluzia primei instanțe precum că, admiterea revendicărilor cu privire la constatarea îngrădirii dreptului la soluționarea cererii din 23 septembrie 2017 adresată Serviciului Fiscal de Stat reprezintă prin sine o satisfacție echitabilă pentru orice prejudiciu moral eventual suferit de către Gheorghe Străisteanu este eronată, or, această constatare nu este de natură să restabilească echitatea socială și suferințele cauzate prin nefurnizarea în termenul prevăzut de lege a informației solicitate, însă suma de 200 de lei ar putea acoperi suferințele suportate de recurentul-reclamant.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că, mărimea prejudiciului moral stabilit în mărime de 200 de lei este o sumă echitabilă în raport cu suferințele morale și psihice suportate de recurent-reclamant.

Astfel, din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa integral decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe în partea respingerii pretenției cu privire la repararea prejudiciului moral și de a pronunța în această parte o nouă hotărâre, prin care pretenția înaintată de către Gheorghe Străisteanu împotriva Serviciului Fiscal de Stat cu privire la repararea prejudiciului moral de admis parțial, cu încasarea de la Serviciul Fiscal de Stat în beneficiul lui Gheorghe Străisteanu a sumei de 200 de lei, cu titlu de prejudiciu moral, iar în rest de a menține hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f), art. 445 alin. (3) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de către Gheorghe Străisteanu.

Se casează integral decizia din 20 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 02 martie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de către Gheorghe Străisteanu împotriva Serviciului Fiscal de Stat cu privire la constatarea încălcării drepturilor sale la informație și la examinarea cererii în termenul stabilit de lege, obligarea examinării cererii și repararea prejudiciului moral în partea reparării prejudiciului moral și se pronunță în această parte o nouă hotărâre, prin care:

Se admite parțial pretenția înaintată de către Gheorghe Străisteanu împotriva Serviciului Fiscal de Stat cu privire la repararea prejudiciului moral.

Se încasează de la Serviciul Fiscal de Stat în beneficiul lui Gheorghe Străisteanu suma de 200 (două sute) de lei, cu titlu de prejudiciu moral.

În rest se menține hotărârea din 02 martie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Mariana Pitic

judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Iurie Bejenaru

Maria Ghervas

Nicolae Craiu